

Arkitektur, opprør og oppgjør

Av Erling Okkenhaug, Allgrønn, forlegger og stedsaktivist.

Gaute Brochmanns anmeldelse av boken Arkitekturoppgjøret i Morgenbladet, "Menn som hater moderne arkitektur" 16.september ble slik vi hadde forventet fra en som representerer fageliten. Det spørres imidlertid om andre som tar seg tid til å lese boken vil finne på å konkludere med at den kun er et resultat av aggressiv, skråsikker og kunnskapsløs overforenkling? Man må være en uvillig leser for ikke å oppdage at Ulf Andenæs med sine utfall og tilbakeblikk nettopp går ganske grundig gjennom bakgrunnen for hvorfor det ser ut som det gjør i våre byer og bygde omgivelser.

Anmeldelsen fra Gaute Brochmann viderefører slik jeg ser det en polarisering fra arkitektstandens side som i realiteten styrker arkitektoppgjørets/ arkitektoppørrets sak. Et nysgjerrig fagmiljø med åpent sinn burde være takknemlige for den etter hvert store interessen for arkitektur og stedsutvikling.

Arkitekturopprøret er ofte tolket i verste mening av enkelte innen fageliten. Debatten handler om så mye mer en stilarter. Det er en bred enighet om at utfordringen er å sikre mangfold og variasjon i stedsutviklingen. I alle tilgjengelige stiluttrykk. Er mantra sted eller arkitektur? Sammenheng eller enkeltobjekter? Da Arkitekturopprøret skulle dele ut sin hederspris gjennom avstemning blant sine tilhengere ble Nygaardsplassen (MAD arkitekter) i Fredrikstad vinneren. Dette er stedsutvikling med gode kvaliteter som det er bred enighet om.

Boken Arkitekturoppgjøret ble et protestskrift og må forstås som det. De som kjenner Allgrønns engasjement for human og respektfull stedsutvikling over hele landet gjennom over tredve år vil sannsynligvis ha sympati for at vi har ønsket å publisere oppsummeringene til Ulf Andenæs.

Hvor mye har Brochmann lest av boken? Han hevder f. eks. at den ignorerer drabantbyenes fortrinn da de ble bygd, at det "ikke var så innmari koselig å bo i indre by for 70 år siden", og at mange var glade for å kunne flytte til Groruddalen den gang. Nettopp. I boken står det: "Da drabantbyene ble bygd i etterkrigstiden, ble det betraktet som et stort fremskritt: Moderne sanitære forhold og andre bekvemmeligheter for mange som tidligere hadde bodd i stusslige leiligheter i trange bygårder eller under enkle forhold på landsbygda". (Side 82). Lest det Brochmann? Dette er hva som kalles å argumentere mot en stråmann, man tillegger motparten elementer som er lettere å fordømme.

Bokens siste kapittel, "Hvor går vi", der jeg er medforfatter, inneholder mange nødvendige utfordringer til fagmiljøene. For å sikre en grundig oppfølging av kapitlene i Arkitekturoppgjøret har vi gjennom boken 17 henvisninger i såkalte QR-koder til nettsider der vi har gitt oss selv anledning til å utdype hver tema ytterligere. Dette utviklingsarbeidet vil pågå i lang tid fremover. Slik er boken blitt en prosess og et produkt vi håper kan bringe flere konstruktive bidrag i debatten videre. Har Gaute Brochmann brukt så mye energi på å forarge seg at han ikke har fått med seg denne nyskapende formidlingsstrategien? Det er ikke ofte at en forfatters antrekk blir brukt som argument i en bokanmeldelse. Det er ihvertfall nyskapende, Gaute Brochmann.

Erling Okkenhaugs engasjement for Risørholmen har ført til noe i retning av respekt for sørlandsbyen Risør. Dokumentarfilmen Sørlandsrefseren som tar opp byutvikling og lokaldemokratiets kår er å finne på YouTube. Illustrasjon: Backstage